

ТЕНДЕНЦІЇ ТА ЗАКОНОМІРНОСТІ ОСОБИСТІСНО ОРІЄНТОВАНОГО ВИКЛАДАННЯ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Петренко Л. М., доктор педагогічних наук, професор

ЗАКОНОМІРНОСТІ:

- 1) зв'язок між якістю освіти та впровадженням особистісно орієнтованого підходу: чим більше інтегруються когнітивні стратегії та активні методи, тим вищі показники продуктивності й задоволеності студентів;
- 2) еволюція понятійного апарату: від «особистісно орієнтованого навчання» до «особистісно-орієнтованого викладання» із розширенням на концепти «автономність» (agency), самоефективність (self-efficacy), «продуктивність» (performance);
- 3) глобалізація досліджень: українська наука рухається в руслі європейських тенденцій, але відстає в емпіричній частині та впровадженні у непедагогічних ЗВО;
- 4) вплив зовнішніх факторів (COVID-19, цифровізація, ЄПВО): вони стимулюють розвиток дистанційних і змішаних форматів навчання і нових моделей викладання

ТЕНДЕНЦІЇ

- 1) зростання наукового інтересу: починаючи з 2009 року спостерігається стабільне збільшення кількості публікацій і цитувань у міжнародних базах (Web of Science, Google Scholar), пік – 2021 рік; поштовх до розвитку теми пов'язаний із переходом до дистанційного та змішаного навчання і впровадженням цифрових технологій;
- 2) домінування теоретичних досліджень: в Україні переважають роботи, що описують моделі, принципи та концепції особистісно орієнтованого навчання; емпіричних досліджень реальних практик викладання у ЗВО, особливо непедагогічного профілю, недостатньо;
- 3) формування нових дослідницьких кластерів: у міжнародному просторі з'явилися кластери, пов'язані з поняттями: «активне навчання», «зворотний зв'язок», «самоефективність», «технології», «оцінювання»; це свідчить про інтеграцію когнітивних теорій (наприклад, cognitive load theory) з активними методиками особистісно орієнтованого викладання;
- 4) зміщення акценту на студентоцентрованість: викладачі розглядаються не лише як носії знань, а як фасилітатори, тьютори, коучі, що підтримують автономію та самореалізацію студентів;
- 5) інноваційні технології як ключовий чинник: використання цифрових платформ, аналітики навчальних даних, адаптивних систем і штучного інтелекту стає основою для персоналізації навчання.

Петренко, Л., & Зеліковська, О. (2025). Особистісно орієнтоване викладання психолого-педагогічних дисциплін у закладах вищої освіти: стан наукової розробленості. Професійна педагогіка, 1(30), 246-258. <https://doi.org/10.32835/2707-3092.2025.30.246-258>. URL: <https://surl.li/vgsipw>.